

TOELICHTING OP DOLFIJNSOORTEN

Alle soorten waarover ik op de volgende bladzijden schrijf zijn tandwalvissen (Odontoceti), een van de twee ordes van de Cetacea, in het water levende zoogdieren waaronder walvissen, dolfinen en bruinvissen. Het woord 'cetacea' is afgeleid van het Latijnse *cetus*, dat walvis betekent en van het Griekse *kētos*, dat zich een stuk minder flatteus vertaalt naar zeemonster.

Binnen deze onderorde vormen de Delphinidae, oftewel zeedolfinen, de grootste familie, bestaande uit zo'n zevenendertig geslachten, variërend van de ongeveer anderhalve meter lange hectordolfijn en de ruim drieënhalve meter lange tuimelaar, tot de meer dan zevenenhalve meter lange orka, ook wel zwaardwalvis genoemd. Onder de Delphinidae vallen ook de griend, de witlipdolfijn, de zwarte zwaardwalvis en de dwerggriend. Binnen deze groep verwijst het woord walvis naar de afmetingen van het dier (erg groot, of althans groter dan de gemiddelde dolfijn) en is dus niet zozeer een nauwgezette, wetenschappelijke beschrijving.

Maar niet elke dolfijn behoort tot de Delphinidae. Er zijn vijf soorten rivierdolfijnen: opmerkelijke, prehistorisch aandoende schepsels zoals de orinocodolfijn, de gangesdolfijn en de inmiddels uitgestorven Chinese vlagdolfijn, voorheen te vinden in de Jangtsekiangrivier.

Ik heb in dit verhaal ook de beloega opgenomen. Deze witte dolfijn is een van de twee soorten binnen de familie der grondeldolfinen. De andere soort is de narwal.

De bruinvissen behoren tot weer een heel andere groep, hoewel vroeger de woorden dolfijn en bruinvis vaak door elkaar werden gebruikt. De zeven bruinvissoorten, oftewel Phocoenidae, zijn kleiner en hebben andere kenmerken dan dolfijnen.

Proloog

Honolua

De weg naar Honolua Bay, okerkleurig gruis tegen een grijze hemel, eindigde na een reeks steile bochten op de klif. Ik parkeerde op het hoogste punt, waar het terrein afvlakte en zich een open ruimte uitstreckte. Op dit uitkijkpunt stond het meestal stampvol met auto's en pick-ups, surfers die de golven keurden en toeristen die kiekjes namen, maar op deze stormachtige dag was er geen kip te bekennen. Ik stapte uit en liep naar de rand van het talud. De wind maakte witte schuimkoppen op de golfjes die beneden mij stuksloegen op puntige lavarotsen.

Laaghangende bewolking kleurde de baai – normaal gesproken een halvemaaan in een zacht glinsterend, blauw palet van bleekjes turquoise tot sprekend ultramarijn – saai grijs. Zelfs op zonniger dagen had Honolua iets drukkends. De Hawaïanen hadden de baai eeuwenlang gebruikt voor religieuze bijeenkomsten; in de luwte ervan hadden ze kano's afgeduwd voor grote zeereizen en boven zijn kustlijn in *heiaus* van gestapelde stenen offers gebracht aan hun goden. Er waren hier geen brede witte stranden, alleen als puzzelstukken in elkaar passend gesteente dat van de klif naar beneden tuimelde en onder water verdween, waar het een rif vormde, eerst nog doorwaadbaar maar al snel steil naar beneden lopend, de donkere diepte in.

De omstandigheden waren verre van ideaal, maar om hier te komen had ik een flink eind gereden en in het bijzonder déze baai stond bekend om de schoonheid van de zee en de overvloed aan koralen en onderwaterzeeleven, dus ik dacht er niet over om te vertrekken

voor ik op z'n minst een beetje nat was geworden. Het zou bovendien een tijd duren voordat ik weer de kans kreeg: morgen vloog ik terug naar New York. Ik wist dat er onlangs een vlaag van haaienaanvallen was geweest, waardoor de meeste mensen er niet over piekerden het water in te gaan, en zeker niet alleen. Het was net alsof iedereen op Maui plotseling beseftte dat ze de zee deelden met grote beesten die af en toe ook flink konden bijten. Men verlangde op het eiland vurig naar een afdoende verklaring. Te veel zeeschildpadden? Te weinig vis? Klimaatverandering? Of zou het, heel misschien, kunnen dat de magnetische polen van de aarde zich aan het omdraaien waren? Iets om de situatie te duiden, een plek te geven, terug te keren naar een periode waarin haaien niet om de andere dag de voorpagina haalden. Met de wind in mijn gezicht liet ik alle mogelijke scenario's de revue passeren en na een tijdje te hebben geluisterd naar zelfbedachte spookverhalen in mijn hoofd over afgerukte ledematen, opengereten slagaderen, niets anders van mij over dan een paar gescheurde lapjes badpak, nam ik voorzichtig het pad naar beneden, klauterde over de rotsen, stapte het water in en zwom de baai in.

In het water zou ik hoe dan ook net zo alleen zijn als ik me voelde op het droge. Ik weet niet of het me iets kon schelen als me hier iets zou overkomen.

Met dat gevoel, een doffe onverschilligheid voor bijna alles, leefde ik al bijna twee jaar, sinds mijn vader was overleden aan een hartaanval. Hij was eenenzeventig, fit en sterk, en op het moment waarop het elektrische systeem van zijn hart haperde, logeerde hij in ons familie-zomerhuisje. Hij was net lopend op weg geweest naar de aanlegsteiger, om een tochtje te gaan maken in zijn watervliegtuigje. Volgens de dokters had hij er waarschijnlijk nog geen vijf seconden over gedaan om te sterven.

In een schemerig, afgelegen hoekje van mijn verstand had ik altijd, zoals iedereen, geweten dat mijn vader niet het eeuwige leven had, maar het idee hem te verliezen was zo enorm en overweldigend dat ik het nooit de ruimte had gegeven. Die gedachte was het aller-

verschrikkelijkste wat ik me maar kon voorstellen en zweefde ergens in mijn achterhoofd, een monster waarmee ik nooit oog in oog wilde komen te staan. Al sinds ik tegen de veertig liep – gescheiden, bewust geen kinderen, van nature rusteloos – besepte ik dat mijn vader de centrale figuur in mijn leven was; de rots, het anker, de wijze man wiens bestaan het me mogelijk maakte al fouten makend en avonturen belevend over de wereld te zwerven, omdat ik ervan verzekerd was dat hij na affloop klaarstond om me te helpen alles te interpreteren. Een leven zonder hem kon ik me net zomin voorstellen als een leven zonder mijn torso. En toch was ik hier nu.

Maar er gebeurt iets vreemds wanneer je ergste nachtmerrie uitkomt: er is nauwelijks nog iets om bang voor te zijn. Na de aanvankelijke vloedgolf van verdriet, merkte ik dat ik me rustig in situaties begaf waarin ik voorheen doodsangsten zou hebben uitgestaan, zoals alleen zwemmen in het schemerdonker, in water dat een belangrijk territorium van de tijgerhaai is, bijvoorbeeld. In plaats van de angst had ik nu een gevoel van onverschilligheid dat me niet meer verliet.

Op weg naar de mond van de inham boog ik wat af naar het zuiden, richting open zee, totdat ik zo'n achthonderd meter uit de kust zwom. Watertrappelend maakte ik mijn duikbril schoon en keek om me heen. Ik zag vaag de bodem, onverstoord en zanderig; het was hier aanzienlijk kalmer en daarom ging ik niet terug. Ik bleef zwemmen. Er zijn mensen die wanneer ze zich rot voelen snakken naar verboden middelen, maar mijn favoriete drug is zeewater. Het weidse, blauwe zeelandschap was vrede of vergetelheid, welke van de twee wist ik niet precies, maar ze bevielen me allebei.

Ik was net van plan terug te gaan, toen ik vanuit een ooghoek iets zag bewegen: een groot, schimmig lichaam dat schuin onder me door zwom. Vervolgens stak er een rugvin op, met iets flitsend wits eraan. Ineens braken er streepjes zonlicht door het wolkendek die het water verlichtten. Terwijl de zeedieren hun aanwezigheid bekendmaakten, voelde ik een flinke shot adrenaline door mijn bloed stromen.

Het was een troep langsnuitdolfijnen, veertig of vijftig dieren die op me af kwamen zwemmen. Ze doemden als etherisch glinsterende verschijningen op uit de oceaan. Het ene moment waren ze nauwelijks zichtbaar, het volgende moment weer verdwenen, en vervolgens doken ze aan alle kanten om me heen op. Ik was nog nooit zo dicht bij dolfijnen geweest en was verbaasd dat ze zo plotseling waren verschenen. Een van de grotere langsnuitdolfijnen zwom langzaam naar me toe terwijl hij me in de gaten hield. Een ogenblik hingen we in het water naar elkaar te kijken, in een uitwisseling die ik alleen kan beschrijven als een veelbetekenende, diersoort overstijgende groet. Zijn ogen waren subtiel met zwart omljnd en die lijnen liepen door naar zijn borstvinnen, als een verfijnd bankroversmasker. Ik vroeg me af of hij de leider van de troep was, of de anderen hem volgden. De dolfijnen verplaatsten zich in kleine maar duidelijk te onderscheiden groepen – paartjes, trio's, partijen van vier of vijf – en binnen die groepjes onderhielden ze voortdurend lichaamscontact. Ik zag vinnen zich als handen ineenslaan, buiken over ruggen strelen, koppen naar andere koppen achterom buigen en snuiten langs staartvinnen glijden.

De hele troep had zo weer kunnen wegschieten, maar ze kozen ervoor om bij mij te blijven. Langsnuitdolfijnen staan bekend om hun acrobatische toeren, zoals ze als een raket uit het water kunnen springen en om hun lengteas kunnen draaien wanneer ze maar willen, maar deze dolfijnen waren ontspannen. Ze toonden ook geen angst, ondanks de aanwezigheid van een paar kalfjes die heel dicht bij hun moeders zwommen, replica's ter grootte van een kegel. De dolfijnen hadden me gewoon opgenomen in hun midden en ik kon hun geklik en gefluit, hun cryptische watergesprek, onder water horen.

Ik dook een meter of drie naar beneden en de grote dolfijn verscheen weer aan mijn zijde, dit keer zelfs dichterbij. Zijn kleurstelling was net die van een pinguïn, aan de bovenkant donker en wit op zijn buik, als een smoking, en hij had een lange, ranke snuit. Met een lengte van zo'n tweeënhalve meter was het een imponerend beest,

maar uit zijn lichaamstaal sprak geen greintje vijandigheid. We bleven misschien een minuut of tien bij elkaar, maar de ontmoeting voelde oneindig, alsof in het water de tijd net als wij een pas op de plaats had gemaakt. De zee steeg en daalde ritmisch, bijna hypnotisch, maar ik had geen referentiepunt, geen horizon. Je zag geen land en geen hemel. Alles had een gloed alsof er een rijk, blauw prisma voor was geschoven. De dolfijnen keken hoe ik op mijn beurt naar ze keek. Ze bewogen zich met een bovennatuurlijke sierlijkheid, alsof ze meer aanwezigheid dan vorm waren. Ik bleef met de langsnuitdolfijnen rondzwemmen tot ze dieper water opzochten, waar het licht in schuine stralen in het niets verdween. Het laatste wat ik zag voordat ze weer in hun eigen wereld opgingen, waren hun synchroon bewegende staarten.

Na mijn ontmoeting met de dolfijnen dacht ik naderhand nog vaak aan ze. Geen paar uur of dagen, maar weken-, maandenlang. Vaak dacht ik 's avonds voor het slapen gaan aan ze; dan haalde ik me hun luie zwembewegingen weer voor de geest, waar ik ontspannen, soezerig en rustig van werd. Ik dacht aan de dolfijnen nadat ik uit Hawaï was vertrokken en weer terug was in Manhattan, waar het leven allesbehalve ontspannen, soezerig en rustig is, en waar de lichtgevende blauwschakeringen een vage herinnering waren. In mijn kantoor op de zesendertigste verdieping, in een wolkenkrabber van glas en staal in de binnenstad, hing ik met punaises foto's van dolfijnen aan de muur achter mijn bureau, zodat ik tijdens het telefoneren naar ze kon kijken.

Hoewel mijn dolfijnenbezoek van korte duur was geweest, kwam ik er niet meer van los, ik bleef aan ze denken. Net alsof ik door bliksem was getroffen, waarbij die ene inslag mijn geheugen had gewist en de gebruikelijke gedachtepatronen, golfengtes en zenuwimpulsen waren vervangen door een filmpje met hoogtepunten van dolfijnen. Ik kon de manier waarop de troep me had getaxeerd niet van me afzetten, of hun aparte piepende, knarsende taal, of hoe waanzinnig *leuk* het was geweest om een plezierreisje met ze te maken. Ik had de

indruk gehad dat er iemand huisde achter elk paar ogen, wat een surrealistisch effect gaf. Ik had andere intrigerende zeedieren ontmoet, sommige verlegen en sommige hooghartig, sommige mooi en sommige die alleen Moeder Natuur kon liefhebben, maar geen van alle hadden ze dezelfde aanwezigheid als de dolfinen – niet de kogelvis met het Boeddhagezicht, de wijze ogen en gonzende vinnen, niet de gevlekte adelaarsrog die op een buitenaards ruimteschip leek en ook niet de ulua met zijn stierenkop, een gespierde roofvis die geen mens graag in het schemerdonker zou tegenkomen. De witte haaien die ik had gezien, zagen er vergeleken met de soepele, sociale dolfinen zo metaalachtig uit dat ik vermoedde dat ze klinknagels hadden. Het waren onderzee-zepelins, majestueus maar niet bepaald hartverwarmend, en zou je met een daarvan een persoonlijke ontmoeting hebben, dan was het waarschijnlijk geen kalmerende ervaring.

Met het risico in een andere wereld terecht te komen – wat al gauw gebeurt met dolfinen, zoals ik later zou ontdekken – had het me het meest geïmponeerd dat deze dieren zo *bovennatuurlijk* waren. Zoals ze om me heen zwommen, leken ze te bestaan in een domein dat minder helder afgebakend was dan ons eigen aardse domein met zijn scherpe kanten. Ze waren bewoners van wat oeroude Oceanische volken de ‘Droomtijd’ noemen, een in nevelen gehulde paradijselijke plek die ergens tussen onze doorgaans algemeen aanvaarde realiteit en allerlei andere, sublieme bewustzijnsstaten in ligt.

Het staat buiten kijf dat de dolfijn beschikt over een waslijst aan capaciteiten die je magisch kunt noemen. Ze kunnen zien met hun gehoor, door echolocatie zo effectief in te zetten dat ze in feite röntgenogen hebben: dolfinen kunnen letterlijk door dingen heen kijken. Ze weten wanneer een andere dolfijn – of een mens – zwanger, gewond of ziek is. Hun sonarkwaliteiten zijn de meest geavanceerde atoomonderzeeërs ruimschoots de baas. Wetenschappers vermoeden dat ze die zelfs gebruiken om erachter te komen hoe een ander wezen er emotioneel aan toe is. Ze communiceren op frequenties van bijna een factor tien hoger dan mensen kunnen oppikken en weten op basis

van elektrische en magnetische velden die voor ons niet waarneembaar zijn hun route te bepalen. Ze kunnen vijftien dagen achter elkaar wakker en alert blijven.

Wetenschappers verwonderden zich onlangs nog over hun gave om op eigen kracht beter te worden. Zo herstellen ze zonder infecties, pijn of buitensporig bloedverlies moeiteloos van de diepste wonden. Michael Zasloff, MD, typeerde dit in een brief gepubliceerd in het *Journal of Investigative Dermatology*, als een mysterieus en wonderbaarlijk proces, dat meer weg heeft van regeneratie dan genezing. 'Zelfs bij omvangrijke beschadiging van het celweefsel zijn de lichaamscontouren van het dier al binnen een maand weer helemaal normaal,' lichtte hij toe in een interview. 'Een hap uit de huid ter grootte van een voetbal is dan vrijwel zonder vergroeiingen gewoon volledig hersteld.' Hij vermoedt ook dat het weefsel van de dolfijn wellicht 'de natuurlijke morfine bevat waarnaar we al zo lang op zoek zijn'.

De evolutionaire ontwikkeling van de dolfijn is op zich al een krankzinnige prestatie: hun voorgangers waren landdieren die op kleine, gehoefde wolven leken. Na een intermezzo in moerassen en laagland aan zee, verhuisden deze beginnende aquanauten voorgoed naar het water. Gedurende een periode van twintig miljoen jaar (misschien een paar miljoen meer of minder), vormden hun ledematen zich om tot vinnen, stroomlijnde hun vorm zich voor het zwemmen, veranderde hun vacht in een speklaag en verhuisden hun neusgaten naar de bovenkant van hun kop. Met andere woorden, ze ontwikkelden al het nodige gereedschap om een leven in zee de baas te worden, en dat is uitstekend gelukt: het lichaam van de dolfijn is hydrodynamisch perfect. Ze zwemmen sneller dan de natuurwetten lijken toe te staan als je de dichtheid van water afzet tegen hun spiermassa. Hun lichaam is zo perfect toegerust op snelheid, navigatie, diepzeeduiken en temperatuurbeheersing, dat er nauwelijks verbeteringen denkbaar zijn.

Maar al is het nog zo verleidelijk alle superieure eigenschappen die

we zelf graag zouden willen hebben toe te schrijven aan dolfijnen, ik wist (althans verstandelijk) dat deze dieren ook gewoon chagrijnig kunnen zijn of soms hun dag niet hadden. Het is inmiddels algemeen bekend dat dolfijnen niet altijd de zachtaardige, eeuwig glimlachende eenhoornvissen zijn waarvoor ze zo vaak worden aangezien: ook hun repertoire van een stuk minder lieve eigenschappen is vrijwel compleet. Sterker nog, ondanks de grote verschillen tussen ons als diersoorten, is waarschijnlijk het meest verbazingwekkende aan dolfijnen dat ze zo onverklaarbaar veel op de mens lijken. ‘Het lijkt erop dat dolfijnen en walvissen in gigantische, multiculturele onderzemaatschappijen leven,’ zei Hal Whitehead, een mariene bioloog van Dalhousie University. ‘En dat is eigenlijk met niets behalve onszelf te vergelijken.’

In elke troep dolfijnen vind je clubjes en groepjes, twee-, drie- en viertallen, moeders met baby’s en vrijgezelle tantes, vrolijke bendes hitsige jongens, listige jagers, potige uitsmijters en oude wijzen – en de onderlinge connecties zijn allesbehalve toevallig. Een dolfijn is een strateeg. Een dolfijn is ook een gezellige kletskaus die zichzelf in de spiegel herkent, kan tellen, juichen en giechelen, neerslachtig kan zijn, een ander streelt, zichzelf opsmukt, gereedschap gebruikt, grappen maakt, politiek bedrijft, van muziek houdt, afspraakjes heeft, zichzelf aan een ander voorstelt, anderen bij gevaar te hulp schiet, logisch nadenkt, conclusies trekt, manipuleert, improviseert, bondgenootschappen sluit, driftbuien heeft, roddelt, plannen smeedt, invoelt, verleidt, rouwt, troost, anticipeert, bang is en liefheeft... net als wij.

De Hawaïaanse dolfijnen waren als een volksstam uit voorbije tijden die ik toevallig tegen het lijf was gelopen en hoewel ik hun taal niet kende en niets van hun afkomst wist, hadden ze toch met me weten te communiceren. Wat belangrijker was, om onverklaarbare redenen maakten de langsnuitdolfijnen dat ik me beter voelde. Ze hadden van mijn verdriet de scherpe randjes af gehaald. Tijdens de ogenblikken waarin ik ze in gedachten opnieuw bezocht, maakten de dolfijnen me weer blij.

Toen ik eenmaal aandacht aan dolfijnen begon te besteden, werd ik me bewust van hun alomtegenwoordigheid. Ze haalden regelmatig de krant en waren waanzinnig populair op internet. Ik las verhalen over dolfijnen die bergingsploegen hielpen met het vinden van op de zeebodem begraven schatten, dolfijnen die surfers redden van een dreigende haaienaanval en dolfijnen die de Amerikaanse zeemacht rekruteert als soldaten. Terwijl wetenschappers erover twistten of er bij dieren wel sprake is van een cultuur, observeerde men hoe dolfijnen en hun naaste bloedverwanten, walvissen, onderling kinderoppas regelden, samenkwamen voor een begrafenis en elkaar bij de naam noemden. *The Guardian* schreef dat een beloega luisterend naar de naam Noc na zeven jaar in gevangenschap was begonnen menselijke spraak te imiteren. Beloega's, net als dolfijnen lid van de familie van de tandwalvissen, hebben vanwege hun expressieve gezang de bijnaam 'zeekanaries' gekregen. Noc had kennelijk onder andere geëist dat de duiker die op dat moment in zijn bassin was het water verliet. In hun wetenschappelijke verhandeling verwezen de auteurs naar 'andere uitingen' die klonken als een 'vervormde, menselijke stem, in een taal die leek op Russisch of Chinees.' Ze schreven verder dat Noc erg vasthoudend was: 'Uit onze observaties moesten we concluderen dat het meerdere malen herhaalde "weg" wel van Noc afkomstig moest zijn.'

Het is allang bekend dat dolfijnen indrukwekkende hersenen hebben die zelfs groter zijn dan de hersenen die de mens als gouden standaard hanteert: onze eigen. Toch vraagt de wetenschap zich nog steeds af wat de dolfijn nu moet met zo'n energievretende machinerie (en ook wat de hersenen van de mens nou eigenlijk precies doen). Geen enkel schepsel zou zulk zwaar geschut met zich meeslepen als het niet op de een of andere manier noodzakelijk was voor zijn overleving. Het was wel een doorbraak toen bleek dat het dolfijnenbrein net als het menselijk brein spoelcellen heeft: gespecialiseerde cellen

die eigenschappen van een hogere orde mogelijk maken, zoals inleavingsvermogen, intuïtie, communicatie en zelfbesef. Het is heel opmerkelijk dat dolfijnen veel meer van die zenuwcellen hebben dan wij en men vermoedt dat zij ze al dertig miljoen jaar geleden hebben ontwikkeld, dat wil zeggen ongeveer 29,8 miljoen jaar voordat de *homo sapiens* met knuppels begon te zwaaien.

Ondanks het vergelijkbare gewicht van onze grijze massa en ons overeenkomstige vermogen om irritatie te uiten, verbaasde het me te horen dat het dolfijngenoem, in 2011 in kaart gebracht, een verbluffende gelijkenis vertoont met het onze. Toen onderzoekers de genmutaties van dolfijnen vergeleken met die van andere dieren, vonden ze 228 gevallen waarin de dolfijnen slimmere keuzes hadden gemaakt en zo waren geëvolueerd op een manier die hun brein en zenuwstelsel had gestimuleerd. Hierdoor staan ze meer op één lijn met de mens dan met welke andere onderzochte diersoort dan ook, zelfs soorten die nauwer verwant zijn aan de dolfijn. En omdat dolfijnen al zoveel langer bestaan dan wij, hebben ze een paar slimme handigheidjes ontwikkeld. Bijvoorbeeld hun reactie op suikerziekte Type 2, waarvan ze het verloop gewoon blokkeren door een interne biochemische schakelaar om te zetten.

Terwijl wetenschappers met hun bevindingen over dolfijnen het nieuws haalden, trokken de dieren ook de aandacht in de filmwereld. De film *The Cove*, over de barbaarse dolfijnenjacht in het Japanse Taiji, wist het publiek te boeien en won in 2010 de Oscar voor de beste documentaire. De film liet zien dat de plaatselijke vissers deze jacht jaarlijks houden, waarbij ze troepen tuimelaars, grampers, witgestreepte en gestreepte dolfijnen (in feite elke dolfijn die ze maar te pakken kunnen krijgen) een smalle baai indrijven, de ingang met netten afsluiten en de dieren vervolgens afslachten met vissperen en lange messen. De vissers, die de dieren zien als concurrentie voor de beperkte hoeveelheid overgebleven vis in de leeggezogen zeeën, beweren dat het ruimen van zo veel mogelijk dolfijnen een vorm is van ‘ongediertebestrijding’ die van vitaal belang is.

De meeste gevangen dolfijnen komen uiteindelijk in Japanse supermarkten en restaurants terecht (hoewel het vlees zwaar verontreinigd is met kwik en andere giftige stoffen), maar niet allemaal. Jongere vrouwtjes en kalfjes worden apart gehouden, onderzocht door trainers en dolfijnmakelaars en vervolgens voor miljoenenbedragen verkocht aan zeeattractieparken. Elk jaar vermoorden of verkopen de jagers duizenden dolfijnen. Toen de jacht in Taiji eenmaal in de schijnwerpers stond, spraken ook beroemdheden als Jennifer Aniston, Woody Harrelson en Robin Williams zich ertegen uit, waardoor het gesloten stadje nog meer onder de aandacht kwam. Helaas sterven dolfijnen niet alleen massaal in Japan: overal ter wereld spoelen ze aan op de stranden. Wetenschappers krabben zich achter het oor over de mogelijke oorzaak van de wereldwijde uitsterving, maar die kan eigenlijk niet worden vastgepind op een enkel probleem – er zijn er talrijke. In Californië hebben de tuimelaars gapende huidwonden. Door heel Europa spoelt de gestreepte dolfijn uitgemergeld aan, vergeven van de herpes en met een verschrikkelijk verzwakt immuunsysteem. In Florida worden dolfijnen het slachtoffer van woekerende kankers. Overal ter wereld, van Australië, Noord- en Zuid-Amerika tot aan Tahiti, blijken dolfijnen zo doordrenkt te zijn met fabrieksafval – pesticiden, zware metalen, brandvertragers, de kankerverwekkende stoffen van het ergste soort – dat bij het beren van hun lichamen dezelfde procedures gevolgd moeten worden als voor gevaarlijk chemisch afval. En alsof deze chemische aanslag niet genoeg is, krijgt de akoestisch gevoelige dolfijn ook nog eens de herrie te verduren van onderwaterboringen, scheepsmotoren, de bouw van olieplatformen, explosieven en van onderzeebootsonar die een compleet oceaانبekken met geluid kan vullen. Miljoenen dieren worden lastiggevallen met dit geluidsbombardement, wat ze fataal kan worden. ‘De toekomst van de dolfijn is een stuk minder rooskleurig dan zijn grijnzende snuit doet vermoeden,’ aldus het tijdschrift *New Scientist* in een hoofdartikel.

Als je overstuur raakt van het lezen over deze beproevingen, ben

je niet de enige. Het is niet alleen het besef dat dolfijnen in de problemen zijn. Over het algemeen wordt als het over dolfijnen gaat bij de meeste mensen een gevoelige snaar geraakt. Maar op een bepaald niveau – hoe vaag soms ook – lijken we te beseffen hoezeer dolfijnen met ons verbonden zijn, en dat ons onvermijdelijk hetzelfde lot is beschoren. Strikte wetenschappers moeten dan misschien niets hebben van het idee dat deze diersoort ons diepgaand raakt vanwege de een of andere aangeboren spirituele verbintenis, maar daardoor gaan we het heus geen greintje minder voelen. En wie ooit tijd heeft doorgebracht met een dolfijn, wat voor dolfijn dan ook, zal geconfronteerd zijn met abstracte, filosofische vragen zoals de mariene bioloog Rachel Smokler die formuleert: ‘Hebben (dolfijnen) dezelfde capaciteit tot redeneren als wij? (...) Ervaren ze liefde en haat, compassie, vertrouwen en wantrouwen? Denken ze na over de dood? Hebben ze een mening over goed en kwaad, met bijbehorende gevoelens van schuld en rechtvaardigheid? Wat zouden ze ons kunnen bijbrengen over de wereldzeeën? Welke gevoelens hebben ze ten opzichte van elkaar? Wat denken ze van ons?’

Ongeacht de grote allure van de dolfijn, voelen weinig mensen zich zo sterk met dit dier verbonden als Sharon Tandler, een concertpromotor uit Londen die de eerste mens werd die trouwde met een dolfijn. Tandler en haar bruidegom, een vijfendertigjarige tuimelaar die Cindy heette, hadden in het ontspanningsoord Eilat Reef in het zuiden van Israël eerst vijftien jaar verkering gehad. In een weelderige witte jurk met sluijer en een haarband van orchideeën knielde de bruid op de kade, om Cindy te kunnen kussen. Hij accepteerde de makreel die ze hem schonk. Hoewel dolfijnen erom bekendstaan gek op vrouwen te zijn en ze een buitengewone hoeveelheid interesse tonen in dier-mens vrijages, verklaarde Tandler dat het huwelijk niet zou worden geconsumeerd. ‘Ik ben de gelukkigste vrouw op aarde,’ zei ze, ‘maar ik ben geen smeerlap.’

~~